

Sygn. akt VU 967/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku **J. W. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.**

o rentę rodzinną na stałe

na skutek odwołania J. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 15 maja 2013r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. W. (2) prawo do renty rodzinnej na okres od dnia 1 sierpnia 2013r. do dnia 31 lipca 2015r.

Sygn. akt V U 967/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 maja 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał J. W. (1) rentę rodzinną od 20 lutego 2013 roku do 31 lipca 2013 roku tj. do końca miesiąca w którym wnioskodawca ukończy 25 rok życia.

W odwołaniu od powyższej decyzji złożonym w dniu 4 czerwca 2013 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej na czas nieokreślony z powodu całkowitej niezdolności do pracy oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów sądowych według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że skoro wnioskodawca stał się całkowicie niezdolny do pracy po ukończeniu 16 roku życia i w okresie, kiedy nie kontynuował nauki (organ rentowy, wobec niemożności ustalenia daty powstania całkowitej niezdolności, za datę powstania przyjął datę zgłoszenia wniosku o świadczenie tj. 31 grudnia 2010 roku) to nie spełnia on przesłanek z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

J. W. (1), urodzony (...), jest synem zmarłej w dniu 25 stycznia 2013 roku A. W..

(dowód: wniosek o rentę rodzinną k.1 akt rentowych plik I, decyzja z dnia 21.03.2013 roku k. 4 akt rentowych, plik I)

Wnioskodawca w okresie:

- od 1 września 2004 roku do 25 kwietnia 2008 roku był uczniem Zespołu Szkół (...) w B.,
- od września do listopada 2008 roku był studentem Wyższego Seminarium (...) w Ł.,
- od 29 września 2008 roku do 6 kwietnia 2009 roku był studentem studiów stacjonarnych na Politechnice (...),
- od 28 września 2009 roku do 17 listopada 2009 roku był studentem studiów niestacjonarnych na Politechnice (...).

Od 20 lutego 2013 roku wnioskodawca jest uczniem Policealnej Szkoły Centrum (...) w B.. Termin ukończenia nauki planowany jest na 30 styczeń 2015 roku.

(dowód: zaświadczenia k. 5, 7, 21, 26, 32, 36 akt rentowych)

W dniu 31 grudnia 2010 roku J. W. (1) złożył wniosek o przyznanie mu prawa do renty socjalnej. Orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2011 roku Lekarz Orzecznik, po rozpoznaniu u niego schizofrenii paranoidalnej, ustalił, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy do 31 stycznia 2012 roku. W orzeczeniu tym wskazano, że daty powstania całkowitej niezdolności do pracy nie da się ustalić – tym samym za datę powstania organ rentowy przyjął datę złożenia wniosku o świadczenie. Decyzją z dnia 11 lutego 2011 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty socjalnej **od 31 grudnia 2010 roku** tj. od powstania całkowitej niezdolności do pracy **do 31 stycznia 2012 roku**. Kolejnym orzeczeniem z dnia 1 lutego 2012 roku (wydanym na skutek wniosku z dnia 10 stycznia 2012 roku o ustalenie dalszego prawa do renty socjalnej) Lekarz Orzecznik ustalił, że wnioskodawca jest nadal niezdolny do pracy. Decyzją z dnia 24 lutego 2012 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty socjalnej **od dnia 1 lutego 2012 roku do 28 lutego 2014 roku**.

(dowód: wniosek o rentę k. 1-3 akt rentowych plik II, orzeczenie z dnia 24 stycznia 2011 r. k. 14 akt rentowych plik II, decyzja z dnia 11 lutego 2011 roku k. 16 akt rentowych plik II, wniosek o ponowne ustalenie prawa od renty k. 24 akt rentowych plik II, orzeczenie z dnia 1 lutego 2012 roku k. 27 akt rentowych plik II, decyzja z dnia 24 lutego 2012 roku k. 29 akt rentowych plik II)

W dniu 26 lutego 2013 roku J. W. (1) złożył wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej.

(dowód: wniosek o rentę rodzinną k.1 akt rentowych)

Aktualnie u wnioskodawcy występuje schizofrenia paranoidalna.

(dowód: opinia łączna biegłej psycholog J. Ś. (1) i biegłej psychiatry A. R. k. 15-16, opinia ustna biegłej psychiatry A. R. protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2014 roku nagranie od minuty 1.40 do minuty 17.35 koperta k. 41, opinia ustna biegłej psycholog J. Ś. (1) protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2014 roku nagranie od minuty 17.43 do minuty 19.50 koperta k. 41)

Z punktu widzenia psychiatrycznego wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy na okres 2 lat. Niezdolność ta powstała w dniu 2 kwietnia 2013 roku. Wnioskodawca był również całkowicie niezdolny do pracy w listopadzie 2010 roku. Wnioskodawca nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

(dowód: opinia łączna biegłej psycholog J. Ś. (1) i biegłej psychiatry A. R. k. 15-16, opinia ustna biegłej psychiatry A. R. protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2014 roku nagranie od minuty 1.40 do minuty 17.35 koperta k. 41, opinia ustna biegłej psycholog J. Ś. (1) protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2014 roku nagranie od minuty 17.43 do minuty 19.50 koperta k. 41)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał następującej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

W myśl art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz.1227) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych praw.

Z kolei przepis art. 68 wyżej powołanej ustawy wskazuje, że uprawnionymi do renty rodzinnej są dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

2. Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1 ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Z kolei przepisy art. 12 ust. 2 i 3 stanowią, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji .

Przy czym, stosownie do treści art. 13 wskazanej ustawy oceniając niezdolność do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności należy mieć na uwadze nie tylko możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcie innej pracy, ale także celowości przekwalifikowania zawodowego z uwagi na charakter dotychczasowej pracy oraz poziom wykształcenia, wiek, predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9.03.2001r. w sprawie II UKN 32/01, zamieszczony w OSNP 2002/20/502).

Artykuł 13 ust. 1 stanowi, że do oceny stopnia niezdolności do pracy i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się następujące kryteria:

1. stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,

2. możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zgodnie z treścią art. 59 ust. 1 i 2 osobie, która spełniła warunki określone w art. 57 – wyżej cytowanej ustawy, przysługuje:

1) renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;

2) renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa (renta okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji organu rentowego).

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami jest, iż wnioskodawca J. W. (1) jest całkowicie niezdolny do pracy. Ustalenia natomiast wymagała kwestia daty powstania u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy, tzn. czy powstała ona w okresach kontynuowania przez J. W. (1) nauki.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją przyznał bowiem wnioskodawcy prawo do renty rodzinnej od 20 lutego 2013 roku do dnia 31 lipca 2013 roku – tj. do końca miesiąca w którym ukończył on 25 rok życia. Za datę powstania niezdolności przyjął datę 31 grudnia 2010 roku - datę zgłoszenia wniosku o ustalenie prawa do renty socjalnej (a więc datę w której nie kontynuował nauki) bowiem zgodnie z art. 14 ust. 2 ww. ustawy, jeżeli nie ma możliwości ustalenia ani daty ani okresu powstania niezdolności do pracy, za datę powstania niezdolności przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku o świadczenie. Wobec powyższego organ rentowy stanął na stanowisku, że skoro wnioskodawca stał się całkowicie niezdolny do pracy po ukończeniu 16 roku życia i w okresie kiedy nie kontynuował nauki, to nie spełnia przesłanek z art. 68 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, brak jest podstaw do podzielenia argumentacji organu rentowego odnośnie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy.

Sąd w celu ustalenia spornej kwestii dopuścił dowód z opinii łącznej biegłych psychologa J. Ś. i psychiatry A. R. - specjalistów z dziedziny medycyny, z zakresu której pochodzi stwierdzone u wnioskodawcy schorzenie.

Z opinii głównej biegłych jednoznacznie wynika, iż u wnioskodawcy całkowita niezdolność do pracy powstała w dniu 2 kwietnia 2013 roku. Należy zauważyć, iż opinia powyższa została oparta na zgromadzonej w aktach dokumentacji medycznej i została wydana po osobistym zbadaniu wnioskodawcy. Opinię tą Sąd ocenił jako jasną, pełną i rzeczowo uargumentowaną.

Biegła J. Ś. i biegła A. R. sformułowały tezę, że całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w dniu 2 kwietnia 2013 roku. Swoje stanowisko w tej kwestii wywiodły z analizy zebranej dokumentacji medycznej wnioskodawcy, z której wynika, że:

- pozostaje pod opieką psychiatryczną od 28 listopada 2007 roku z diagnozą obserwacja stanu psychicznego, od 2007 roku z diagnostyką schizofrenii paranoidalnej,
- ma orzeczony stopień niepełnosprawności do 31 sierpnia 2014 roku,
- w systemie całodobowym był hospitalizowany dwukrotnie: w okresie od listopada 2010 do lutego 2011 oraz od 2 kwietnia 2013 roku do 23 maja 2014 roku,
- w okresie od 24 lipca do 18 września 2013 roku był pacjentem oddziału psychiatrycznego dziennego,

W oparciu o analizę powyższej dokumentacji, biegłe wskazały, że schorzenie psychiatryczne (schizofrenia paranoidalna) pojawiło się u J. W. (1) kilka lat temu - rozpoznanie pełnoobjawowej schizofrenii nastąpiło już od 2007, co wynika z dokumentacji (...) w B., lecz objawy chorobowe występowały już w 2005r w postaci urojeniowych treści religijnych i działań motywowanych urojeniowo (dane zawarte także w wywiadzie udzielonym lekarzowi (...) w dniu 23.05.2008). W trakcie leczenia ambulatoryjnego stan psychiczny wnioskodawcy był zmienny, występowały okresy względnej poprawy objawowej naprzemiennie z okresami znacznego pogorszenia. Do leczenia zgłaszał się ze zmienną regularnością. W 2010 wymagał hospitalizacji psychiatrycznej z powodu pobudzenia, agresji, urojeń owładnięcia i hipochondrycznych, ze znacznym nasileniem objawów negatywnych (z zaświadczenia lekarza PZP z dnia 21.12.2010). Druga hospitalizacja psychiatryczna w systemie stacjonarnym miała miejsce w okresie 02.04.2013r. do 23.05.2013r. Trwała ona siedem tygodni i świadczy w ocenie biegłych, o całkowitej niezdolności do pracy. Po hospitalizacji psychiatrycznej w krótkim, bowiem miesięcznym odstępie czasu, podjął leczenie psychiatryczne w systemie dziennym z powodu objawów negatywnych i poznawczych schizofrenii (obniżonego napędu, anhedonii, zaburzeń koncentracji, licznych skarg somatycznych). W dniu wypisu lekarz prowadzący odnotował: „stopniowa

poprawa funkcjonowania, normalizacja nastroju, wzrost aktywności, redukcja dolegliwości somatycznych, lęku, zaburzeń toku myślenia: wypisany do domu z poprawą”. W ocenie biegłych, opisywana w ostatnim dniu hospitalizacji w oddziale dziennym poprawa jest częściowa - nadal wyraźne nasilone są objawy negatywne w postaci bladeści afektu, wycofania społecznego, obniżonej aktywności, obniżonego nastroju, niepokoju, podwyższonej gotowości do urojeniowego myślenia, zaburzeń wglądu i krytycyzmu chorobowego. Całość aktualnego obrazu chorobowego, wsteczna analiza dotychczasowego przebiegu procesu chorobowego, w ocenie biegłych, daje podstawy do przyjęcia, że wnioskodawca jest aktualnie całkowicie niezdolny do pracy i niezdolność ta powstała w dniu 02.04.2013r. (w pierwszym dniu drugiej hospitalizacji psychiatrycznej). Biegłe zaznaczyły jednocześnie, iż w przeszłości występowały już okresy całkowitej, okresowej niezdolności do pracy. Mając na uwadze charakter wiodących objawów (objawy negatywne, formalne zaburzenia myślenia) i ich podatność na leczenie, niezdolność całkowitą do pracy określiły na 2 lata.

Nie można zgodzić się z organem rentowym, że najwłaściwszą datą jaka można by przyjąć w zakresie powstania u ubezpieczonego całkowitej niezdolności do pracy jest 24 listopada 2010 roku – dzień przyjęcia ubezpieczonego do szpitala w czasie pierwszej hospitalizacji z powodu leczonego schorzenia.

Jak wynika z opinii ustnej biegłej psychiatry A. R. schizofrenia paranoidalna pełnoobjawowa u wnioskodawcy została rozpoznana w 2007 roku, co wynika z dokumentacji medycznej z (...) w B.. Powyższe schorzenie, w każdym przypadku klinicznym ma inny przebieg. Jak wskazała biegła u wnioskodawcy występowały okresy pogorszenia oraz poprawy stanu zdrowia. Podczas poprawy stanu zdrowia J. W. (1) podejmował próby kontynuowania nauki i był wówczas zdolny do pracy. Z analizy jego dokumentacji medycznej wynika, że od 2010 roku stan jego zdrowia ulegał zmianom. Biegła podzieliła pogląd organu rentowego, że w dniu 24 listopada 2010 roku a więc w dniu przyjęcia do szpitala wnioskodawca był całkowicie niezdolny do pracy. Jednak w ocenie biegłej, nie można uznać, iż powstała wówczas niezdolność trwa niezmiennie i że wnioskodawca od tego dnia stale jest niezdolny do pracy. Skoro podejmował próby nauki, to w okresie od 24 listopada 2010 roku pojawiały się okresy kiedy był zdolny do pracy. Ostatnio całkowita niezdolność do pracy u wnioskodawcy powstała w dniu 2 kwietnia 2013 roku, a więc w pierwszym dniu kolejnego przyjęcia do szpitala. Wnioskodawca był wówczas hospitalizowany przez 7 tygodni i był leczony farmakologicznie, lekiem o wysokiej dawce, co świadczy o zaawansowaniu choroby. Po tym leczeniu szpitalnym całodobowym, po 2 miesiącach, J. W. (1) podjął leczenie w oddziale dziennym psychiatrycznym. Opisany czas trwania leczenia oraz zastosowane środki leczenia, pozwoliły biegłej na ustalenie, iż całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w dniu 2 kwietnia 2013 roku. Z uwagi na chwiejny przebieg choroby, możliwość poprawy stanu zdrowia, w ocenie biegłej, niezdolność do pracy wnioskodawcy ma charakter okresowy i obejmuje dwa lata.

Również biegła psycholog w swojej opinii ustnej podtrzymała opinię główną i wskazała, że badanie psychologiczne ocenia stan zdrowia psychicznego za pomocą odpowiedniej metody diagnostycznej tzw. skali (...) i ma na celu ustalenie czy w momencie badania występowały objawy psychotyczne wytwórcze.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodzić się z kolejnymi zastrzeżeniami organu rentowego zawartymi w piśmie z dnia 25 października 2014 roku (k. 51-52), a sprowadzającymi się do ustalenia, że stwierdzona całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy istnieje w ciągłości od 24 listopada 2010 roku. Jak wynika z opinii ustnej biegłej A. R. nie można uznać, aby wnioskodawca stale od 2010 roku był całkowicie niezdolny do pracy. Przeciwno temu stanowisku nie może przemawiać podnoszona okoliczność, iż w dniu 24 stycznia 2011 roku lekarz orzecznik ZUS specjalista psychiatra po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i analizie dokumentacji leczenia uznał ubezpieczonego za całkowicie niezdolnego do pracy. Orzeczona niezdolność została ustalona na okres do 31 stycznia 2012 roku. W badaniu kontrolnym w dniu 1 lutego 2012 roku lekarz orzecznik ZUS potwierdził występowanie u ubezpieczonego całkowitej niezdolności do pracy jako trwającej nadal do 28 lutego 2014r. W ocenie Sądu, w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, jednokrotne badanie wnioskodawcy przez lekarza orzecznika ZUS w dniu 1 lutego 2012 roku, nie oznacza, iż w innej dacie wnioskodawca nie mógł być zdolny do pracy. Uznanie bowiem, że całkowita niezdolność do pracy ma charakter okresowy a nie stały, sama przez się świadczy o tym, iż przewidywana jest zmiana stanu zdrowia

wnioskodawcy. Lekarz orzecznik badał po raz drugi wnioskodawcę w dniu 1 lutego 2012 roku. Powyższe nie oznacza, że gdyby badał wnioskodawcę w innej dacie również orzekłby niezdolność do pracy wnioskodawcy.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż nawet przyjęcie, jak tego chce organ rentowy, iż niezdolność całkowita do pracy powstała w dniu 24 listopada 2010 roku (przyjęcie do szpitala) i istnieje w ciągłości, nie jest przeszkodą do ustalenia prawa do renty rodzinnej, skoro całkowita niezdolność do pracy istniała również w późniejszym okresie, kiedy to wnioskodawca kontynuował naukę (od 20 lutego 2013 roku).

Sąd Okręgowy uznał więc opinię pisemną oraz ustne uzupełniające w sprawie za rzetelne, wyczerpujące i stanowiące podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych odnośnie spornej kwestii. Prowadzą one do jednoznacznego wniosku, iż J. W. (1) w okresie kontynuowania nauki, bowiem od dnia 2 kwietnia 2014 roku, stał się całkowicie niezdolny do pracy, na okres dwóch lat od ustania poprzednich świadczeń.

Z powyższych względów należało uznać odwołanie pełnomocnika J. W. (1) w części za uzasadnione, zmienić zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznać prawo do renty rodzinnej od 1 sierpnia 2013 roku do 31 lipca 2015 roku.